

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.340
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Po odločitvi Amerike

Nov moment v razvoju svetovne vojske je, da so zadnji mostovi med Ameriko in Nemčijo, če ne formalno, pa dejansko podrti. Višja sila je, kakor že večkrat v tragediji človeštva, zmedla duhove tako da se ne morejo več razumeti. Govor predsednika Roosevelta ne pozna nobene sprave, tako da bi morali imeti danes že vojsko, če ne bi bila Amerika od naše celine ločena po prostoru, ki onemogoča letalske napade v veliki meri in z učinkom. Na besedo Amerike nemški zunanji urad sam ni odgovoril, toda nemški tisk govori tako, da ga ni mogoče napačno razumeti.

Kakšno je to nasprotje, o tem pač ni treba veliko razmišljati. Nemčija si bodoči svet predstavlja tako, da ima v Evropi zapadno od Sovjetske unije pa v Afriki največji politični in gospodarski interes. Dočim jo Združene države Severne Amerike ne brigajo — to je prostor, ki se v političnem pogledu Evrope ne tiče in ki naj se vlada sam, kakor ve in zna. Američani pa so po veliki večini mnenja, da sta Evropa in Afrika samo stopnja v ogromnem prizadevanju za ustvaritev novega reda, po katerem bi tudi Američani izgubili svoj položaj na zapadni polobli. To prepričanje je pridrlo tako globoko v veliko večino ameriškega naroda, da ga ne more ničesar pregovoriti, kaj še politična propaganda, kateri nihče ne veruje. To mišljenje je vzrok, da so v Washingtonu prišli do sklepa, da je mogoče odvrti nevarnost, da bi Združene države ne pomenile več tega, kar so do danes pomenile, samo na ta način, če že zdaj žrtvujejo vse, kar morejo, da podpro Anglijo kot nekaj evropski branik Združenih držav Severne Amerike. Zakaj pozneje — tako pravijo — bi morali voditi boj za življenje in smrt nasproti svetu, katerega Američani ne razumejo in ga smatrajo za popolnoma nasprotnega svojemu bitju. Tako se ideološki činitelji družijo z gospodarskimi interesi, da more Roosevelt braniti politično in gospodarsko moč Amerike ter gospodarski sistem, na katerem slonijo anglosaske države in njim prijateljska državna območja v Evropi in sploh po vsem svetu, pod geslom nujne obrambe demokratične ideje in individualnih svoboščin, kakor jih razume demokracija Jurija Washingtona in Franklina ter velike francoske revolucije.

Zato se ni čuditi, če zdaj Američani, izvemši nekaj opozicije, čutijo v sebi zgodovinsko poslanstvo, da s posegom v vojsko med Anglijo in Nemčijo pomagajo v borbi, v kateri si stoji nasproti dvoje popolnoma različnih gledanj na svet, in seveda tudi ogromni gospodarski interesi, ki jih ogroža vsaka revolucija. Tako stališče seveda nima več nobene podobnosti s politično nevtralityeto in v Ameriki so začeli vsi stroji teči z največjo brzino, da bi Velika Britanija v vojnem materialu Nemčijo vsaj dosegla, ako je celo ne bo čez toliko in toliko časa prekosila. Razume se, da je to tak položaj, ki sili nasprotnika, da izsili vojno odločitev, še preden bi se uresničilo to, kar je pomen in namen Rooseveltove politike v prid Velike Britanije in njenega vojnega potenciala. Z drugimi besedami je to položaj, ki zelo sliči prenapolnjeni posodi z vodo, kjer je potrebna ena sama kaplja, da se izlije. Že v minuti svetovni vojni je bila potopitev »Lusitaniec«, kar je stalo življenje tudi nekaj Američanov, prvi sunek, ki je psihološko pripravil Američane, da so pozneje napovedali Nemčiji vojno, dočim bi danes potopitev ameriških trgovskih ladij, ki bi vozile vojni material v Anglijo, ali pa celo kakšnih ameriških vojni ladij, ki bi spremljale transporte na angleških ali katerih že koli ladjah, gotovo takoj izzvala vojno stanje med Washingtonom in Berlinom.

Stališče, ki so ga Združene države Severne Amerike zavzele, pa bo moglo imeti velik vpliv tudi na stališče, ki ga bo v teku vojne, ki še zdavnaj ni dosegla svojega vrhca, končno zavzela Sovjetska unija. Ta je slejkoprej velika uganika, tudi če pomislimo na stvari, o katerih pravijo, da bi se mogle zgoditi na jugovzhodnem prostoru Evrope. Nič ni gotovo, kar se ugiha o zunanji politiki rdečega Kremlja. Najprej so rekli, da so se odnošaji med Nemčijo in Sovjeti po 4. delitvi Poljske septembra leta 1939 ohladili. Mnogo jih je bilo, ki so temu z vsem prepričanjem verjeli. Gospodarska pogodba pa, ki sta jo te dni sklenila Berlin in Moskva in ki je nekaj pendant k sklepu o vojni pomoči Angliji, katero obravnava sedaj ameriški kongres, očitno dokazuje, da temu ni tako. Kaj torej spričo tega mislijo v Moskvi? Eni domnevajo, da bi Sovjetska unija bila pripravljena se zopet pogoditi o kakšni delitvi na jugu ali pa mogoče v turškem prostoru samem v prednji Aziji, da bi mogla Nemčija izvajati svojo borbo z Anglijo tudi tam. Drugi pa — in ti so seveda v taboru Anglije in njenih prijateljev — smatrajo za nemogoče, da bi se Sovjeti spuščali v tako kupčijo, ko pa bi nastop in okrepitev Nemčije na jugovzhodu morala nujno dražiti vladu v Moskvi, ker bi bil na ta način sovjetski življenjski prostor sam hudo ogrožen. Neprijeten opazovalec se ne more odločiti ne za to, ne za drugo tezo. Mogoče pa ni brez važnosti, če se spomnimo, da druga teza sloni na političnih nazorih, ki so bili v Rusiji mero-dajni v preteklih stoletjih, dočim danes stojijo stvari na glavi v vsakem oziru. To pa smemo mirno reči, da danes v Moskvi nimajo nobene drugega večjega interesa, kakor je ta,

Dan hudih letalskih bojov

Nemci poročajo o bombardiranju Plymoutha — Italijani o uspešnih napadih na morju — Angleži o bombnih napadih na nemška oporišča v Franciji in na italijanska oporišča v Afriki — Grki o bombardiranju Berata

Kakor kažejo spodnja poročila z vseh bojišč so stopili v ospredje letalski boji. Nemški množestveni letalski napad je bil naperjen na veliko angleško pristanišče Plymouth, medtem ko so Angleži svojega glavnega naperili proti največjemu nemškemu oporišču za svoje podmornice v Lorientu. V Albaniji so boji na suhem nekoliko zastali, pač pa se udeležuje obojno letalstvo z veliko srditostjo. Na afriških bojiščih in nad Sredozemskim morjem deluje v glavnem le letalstvo. Medtem ko Angleži napadajo nasprotnikova letališča v Siciliji, v Libiji in v vzhodni Afriki, da bi dobili v svoje roke popolno premoč v zraku nad vsem sredozemskim prostorom, napada italijansko letalstvo skupno z nemškimi pomožnimi letalskimi silami angleško brodogradbo na Sredozemskem morju.

V tej zvezi je zanimivo, kar poroča ameriški radio, da bi namreč Angleži radi razbremenili svojo fronto proti Nemčiji z začetkom obsežne letalske ofenzive, ki bi jo izvedli s pomočjo novo dospelih ameriških »letečih trdnjav« v Anglijo.

Iz vsega tega sklepamo, da je letalstvu za enkrat prisojena vodilna vloga pri bojih, naj bo to na enem, ali na drugem bojišču.

Bojišče v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 14. jan. Uradno poročilo št. 221 se glasi:

Na grški fronti delovanje patrol in topništva. Naša letala so večkrat bombardirala neko sovražnikovo oporišče ter obšla s strojnimi ognjem tovrstne avtomobile in zbirajoče se čete.

Cavallero ostane tudi načelnik generalnega štaba

Rim, 14. jan. b. Poročilo, da je general Cavallero imenovan za poveljnika na albanški fronti, je sprožilo vprašanje, ali bo še nadalje ostal načelnik glavnega generalnega štaba. Na merodajnem mestu so odgovorili, da bo Cavallero ostal obenem tudi šef glavnega generalnega štaba.

Junaštva italijanske divizije

Rim, 14. jan. AA. Stefani: Posebni dopisnik lista »Giornale d'Italia« v Albaniji podaja zgodovino junaštva divizije, katere polki so bili predlagani za odlikovanje z zlato kolajno. Istočasno navaja dnevno zapoved generala Girotti, poveljnika planinske divizije »Giulia«. Ta dnevna zapoved se glasi: Upirajte se in napadajte! Stojte trdno kakor skale in bodite hitri kakor strele. Samo tako boste vredni naših junakov, ki jih bombardirajo na planini Pindos in na raznih črtah v Albaniji. Posebni dopisnik opozarja na začetek vojne v Albaniji, ko je imenovana divizija začela kazati svojo neustrašenost a tem, da se je naglo spuščala čez strme obronke planin, ker polti ni bilo; ob slabem vremenu je prehodila ogromne planine in je brez odmora vzdržala čez 60 bitk in se pomikala naprej sleherni dan po zahtevah taktike, zaradi katere je bila uporabljena. Že tedaj so se alpski vojak na borili s sovražnikom in poglani v beg en sovražnikov bataljon ter zavzeli njegovo taborišče. Baterije tretjega polka so pogosto delovale, dokler niso porabile svoje zadnje granate. V borbi proti dvema divizijama je divizija Giulia napredovala tudi tedaj, ko je trčila na množinske napade sovražnika. Posebni dopisnik leta navaja potem dnevnik nekega častnika, ki je služboval v imenovani diviziji, in navaja sledeče epizode: Dva voda bataljona Tolmezzo napadeta neko koto in jo zavzameta. V njihove roke pade plen — strojnica in več avtomatičnih pušk. Naslednjega dne je sovražnik šestkrat napadel, pa je bil odbit s težkimi izgubami. Naslednjega dne napada sovražnik bataljon »Cividalis«, da bi zavzel neko postojanko. Toda sovražnik je odbit. Istega dne dopolne napadajo grške čete s severa in juga. Bataljon se bori do 18. ure na obeh frontah in ponovno zavzame vas, do katere je prišel sovražnik, ponoči pa se prebije skozi sovražnikove črte, ko je bil sovražnik že mislil, da je bataljon obkolil. Obkoljevalne poskuse je sovražnik večkrat ponovil in uporabil tri divizije, vendar se mu poskusi niso posrečili. Iztrpani od naporov nadaljuje alpski z odporom in z neutrudno odločnostjo onemogočajo grške akcije. Borilo se je sedem ur skupaj. Med temi neprestanimi borbami je sovražnik pretepel znatne izgube, alpski pa so pogosto s silno hrabrostjo odbijali sovražnika, zavzemali njegova skladišča streliva in plenili raznovrsten vojni material.

Grška poročila

Atene, 14. jan. t. Atenska agencija: Poročilo št. 79 grškega generalnega štaba pravi: Krajne operacije po nekaterih odsekih fronte. Naše čete so spet ujele nekaj sovražnikov, med njimi dva častnika. Zaprle so tudi nekaj vojnega materiala, med njim 4 nepoškodovane tanke. Vladni tolmač je na konferenci tiska izjavil častnikarjem, da so Grki s položajem na bojiščih

da bi dosedanja vodilni kulturni narodi Evrope čimprej in čimbolj izkpravili, ker bi bila potem pot prosta za delo Kominterne. Kar pa se tiče Amerike, je Rooseveltov sklep verjetno na voditelje Sovjetske unije napravil čisto poseben vtis. Zakaj, če se eni bojijo prevlade Nemčije, se pa tam na vzhodu bržčas bojijo še bolj, da se ne bi kdo po eventualni zmagi nad Nemčijo spomnil na Sovjete, ki Nemčijo podpirajo prav tako, kakor podpira Amerika Anglijo, in ki ne bi smeli biti presenečeni, če bi se kdo hotel nad njimi maščevati zaradi pogodbe jeseni leta 1939 in drugih pogodb, ki so ji sledile in ki oskrbujejo Nemčijo z materialom, ki je najdragocenejši v sedanjih orjaški borbi z Anglijo. In tudi v tem oziru ima prvenstveno vlogo tisti prednje in srednjeazijski prostor, na katerem imata Anglija in Amerika svojega najdragocenejšega zaveznika, potem ko je Francija doživela polom, namreč Turčijo. Bodimo torej v presojanju stališča Sovjetov oprezní in rajši počakajmo na dejstva, ki bodo še sledila.

zadovoljni, ker do sedaj grška vojska še vedno vodi boje. Italijanski protinapadi še nikjer niso mogli Grkom iztrgati vodstva iz rok. Stirje tanki, o katerih govori vojno poročilo, so bili zaplenjeni s sovražnimi Klisur, kjer so Grki neopričakovano napadli Italijane in jim pobrali zelo močno utrjene postojanke. Večji del ujetnikov, ki so bili ujeti zadnje dni, je prišel v Albanijo žele nedavno in pripada torej četam, ki jih je Italija vrгла zadnje tedne v Albanijo ter jih takoj poslala v bojno črto.

Italijanski bombniki so napadli grško mesto Preveso v Epiru. Nekaj človeških žrtev je padlo, druga škoda pa je le neznatna.

Ameriški dopisniki poročajo s fronte, da Grki še na vseh odsekih pritiskajo na nasprotnika. Najhujši boji pa so severno od Klisure in Tepelenji.

Bojišča v Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 14. januarja. t. Poročilo št. 221 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Tudi v Cirenaiki (Libiji) delovanje našega topništva, ki je prizadevalo izgube sovražnikovim mehaniziranim oddelkom na fronti pri Tobruku. Delovanje patrol in topništva pri Džarabubu. Sovražnikovo letalsko delovanje nad obrežnimi mesti Cirenaike ni zahtevalo žrtev.

V Vzhodni Afriki manjša živahnost v gornjem Sudanu in topniško delovanje pri Galabatu. Naša letala so bombardirala v Sudanu sovražnikove postojanke, utrdbe in čete. Neka naša letalska skupina, ki so jo napadli sovražnikovi lovci, je boj sprejela in sestrelila eno letalo vrste »Gloucester«. Nad Eritrejo so naši lovci zbili še eno sovražno letalo.

Sovražnik je bombardiral več mest, vendar je le nekaj ljudi ranjenih. Dne 31. decembra zjutraj je neka grška podmornica potopila v jadranskih vodah neko našo trgovsko ladjo majhne tonaže. V nasprotju z vsemi pravili podmorniške vojne je podmornica začela nato s topovi streljati na neki rošilni čoln, ki je pripadal potopljeni trgovinski ladij. Ubitih je 10 mož posadke, ki so se rešili s trgovske ladje.

Neko letalo in neki motorni napadalni čoln sta dne 9. januarja napadla in potopila neko sovražnikovo podmornico.

Angleška poročila

Kairo, 14. jan. t. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Na fronti v Libiji ni nobenih novih dogodkov. Na fronti v Sudanu je pri Kassali večje delovanje naših patrol. Na drugih frontah nobenih posebnih dogodkov.

Reuterjev dopisnik pristavlja, da pomeni kratka omemba libijske fronte to, da angleško težko topništvo še vedno s polno silo bombardira tobruške trdnjave in da pri tem sodelujejo tudi morské ednice in letala.

Obleganje Tobruka

Kairo, 14. januarja. t. (Reuter.) Reuterjev posebni dopisnik pri angleški vojski poroča, da Angleži še vedno dovažajo težko topništvo pred Tobruk. Del topništva je že začel obstreljevati trdnjavo. Italijansko topništvo bolj rahlo odgovarja in zadetki so slabi. To pa zaradi tega, ker Italijani v Tobruku nimajo letal, da bi z njimi mogli ugotavljati cilje, kakor so to delali v Bardiji, kjer je njihovo topništvo zelo precizno streljalo. Angleško topništvo je svoj ogenj naperilo na studenec sladke vode in na vodovod. V Tobruku primanjkuje že vode.

Oaza (zelenica) Džarabub je po poročilih, ki prihajajo iz 800 km južno od Tobruka, v puščavi ležečega glavnega stana angleških čet, že od vseh strani obkoljena. Angleška izvidna letala so bombardirala večje skupine italijanskih motoriziranih čet, o katerih ni bilo mogoče reči, če se od Džarabuba oddaljujejo, ali če hočejo priti obkoljeni posadki na pomoč Oaza Džarabub je močno utrjena, ker je bila opremljena kot oporišče in izhodišče južne Grazianijeve pušavske armade, s katero je mislil udariti na angleško oazo Siva ter dalje proti južnemu Egiptu.

Kairo, 14. jan. b. Medtem, ko poročila ne javljajo nikake spremembe okoli Tobruka, prihajajo vesti o novih borbah pete italijanske armade v oazi Džarabub, 300 km južno od Tobruka, z mobilnimi angleškimi pušavskimi oddelki.

Delovanje angleških letal

Kairo 14. jan. t. Reuter: Letalsko poveljstvo pri vzhodni armadi poroča: Najmanj 9 verjetno nemških strmoglavih letal vrste »Junker 87« je bilo uničenih na tleh pri bombnem napadu na letališče v Cataniji v Siciliji. Dve letalski loppi na zahodni strani letališča sta bili

Tepeleni da je še vedno v italijanskih rokah. Grči in Italijani so tako blizu skupaj, da se italijansko letalstvo ne upa bombardirati fronte, iz strahu, da ne bi zadelo lastnega vojaštva.

Bombe na Berat

Atene, 14. jan. t. Atenska agencija: Poveljstvo angleških letal poroča, da so skupine angleških bombnikov včeraj v dalje časa trajajočem bombardiranju napadle važno italijansko vojaško zbirališče Berat, kjer so bombe razdejale nekatere vojaške cilje. Več bombniki so se vrnili na vzletišče.

Poročilo z meje

Belgrad, 14. jan. m. Z jugoslov.-albanske meje poročajo, da vlada na italijansko-grškem bojišču mr. Nekoliko živahnijeje je pri Tepelenju in v okolici Klisure, kjer so grške čete nekoliko napredovale. Okrog reke Skumbe so Grki izvedli nekaj manjših napadov. Kljub ugodnemu vremenu ni bilo živahnijejšega letalskega delovanja.

zažgani in uničeni do tal, ena pa na vzhodni strani. Požari in eksplozije so nastale v letalskih upravnih poslopih.

Isto noč so bombardirali tudi letališče Benina in Berka v Libiji, kjer smo na tleh uničili z gotovostjo 6 sovražnih letal, poškodovali pa verjetno mnogo drugih. Druga skupina bombnikov je napadla trdnjavske naprave v Derni, kjer so nastali požari med vojašnicami.

V Vzhodni Afriki smo bombardirali letališče v Asmari, Barantu in Agordat, pri Mai Adagi pa je bila bombardirana in delno zažgana tovarna Capronijev. Pri Tessenai smo bombardirali sovražna motorizirana zbiranja in povzročili požare. Z vseh poletov so se vsa letala vrnila, izvemši od Catanije, kjer smo izgubili dvojce letal, a moštvo enega je bilo rešeno. Letalsko poveljstvo objavlja tudi poročilo sročnjena rimskega radia, ki je na naslov poslušalcev v italijanskem imperiju dejal, da je italijanski imperij trenutno odrezan od matrne zemlje in da zveze med materno zemljo in imperijem mogoče le z letali in ponoči. Toda imperij naj bo v duhu združen z materno zemljo v tem velikem boju.

General Argentina ujet

Kairo, 14. januarja. t. (Reuter.) Uradno poročajo, da so angleške pomorske ednice na obali Bardijo in Tobrukem ujele skupino italijanskih častnikov, med katerimi se je nahajal tudi bivši italijanski poveljnik v Sidi Baraniju general Argentina. Skupino je odkrilo angleško izvidniško letalo, ki je imelo nalog preiskati obalo, da bi odkrilo skupine beguncev iz Bardije, ki se po mnenju angleškega vrhovnega poveljstva še skrivajo po raznih odsekih afriške obale in skušajo priti do Tobruka in morda naleteti na kakšno italijansko ladjo, ki bi jih odvedla. Letalo je takoj dalo znak angleškim pomorskim silam, ki so poslele motorni čoln do obale, kjer se je v pečinah skrivala skupina Italijanov, ki so bili takoj ujeti in prepeljeni na varno. Med njimi je tudi general Argentina in nekaj višjih častnikov njegovega štaba. V angleških vojaških krogih menijo, da bodo našli še več takšnih skupin pri čiščenju afriške obale med Bardijo in Tobrukem in med Tobrukem in Derno. Neko drugo lovsko letalo je ujelo 150 mož močno skupino italijanskih vojakov na obali blizu Tobruka.

Angleško poročilo o bitki v Sicilskem prelivu

London, 14. jan. t. Reuter: Admiraliteta je objavila naslednje poročilo o pomorski bitki v Sicilskem prelivu:

Od dne 7. jan. do 13. jan. so naše pomorske sile delovale v srednjem delu Sredozemlja, kjer so varovale večji pomorski sprevod trgovskih ladij skozi Sredozemsko morje. Dne 10. januarja zjutraj, ko so plule skozi Sicilski preliv, so srečale dva italijanska rusilca. Enega, ki spada k vrsti »Spitax«, smo takoj potopili, drugi pa je ušel. Nekoliko pozneje je bil naš rusilec »Gallant« poškodovan od torpeda ali od pomorske mine, toda mogel je še s svojimi lastnimi močmi pripluti v pristanišče. Skupine italijanskih in nemških letal, med njimi mnogo strmoglavcev (Stuka), so z italijanskih oporišč z velikimi napori napadale naše ladje. Ena bomba je zadela našo letalonosilko »Illustrious«, ki je bila nekoliko poškodovana in so bile tudi žrte med moštvom. Ena od naših križark vrste »Southampton« je bila tudi zadeta od bombe, ima nekaj škode in so bile med

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Deloma bo oblačno z lokalnimi padavinami. Zemunska vremenska napoved: Pooblašitev v zahodnih krajih, morda tudi nekaj snega, delno oblačno pa v ostalih predelih. Nekaj dežja na Primorju. Toplota brez sprememb.

Politični zapiski

Komisariat v Matici Hrvatski

Poročali smo že, da je banska oblast banovine Hrvatske dne 11. t. m. v Matici Hrvatski postavila komisarij za osebi prof. Ant. Martinovića, potem, ko je bil dosedanji upravni odbor s prof. Lukasom na čelu razrešen. Hrvatski Dnevnik prinaša o tem dogodku uvodnik, kjer se bavi z različnimi dogodki, ki so se v okviru Matice Hrvatske zadnja leta dogajali. Nato pa pravi: »Če tedaj iščemo vzroke, zakaj je bil uveden komisariat v Matici Hrvatski, bomo sprevidele, da je za to odgovorna zgolj njena uprava. Ta je Matici Hrvatski ne le vzela njeno splošno narodno obilježje, marveč je celo na zadnjem obnem zboru nastopala tako žaljivo, da je bilo pričakovati odgovora. Tako je nastal začasni komisariat v Matici Hrvatski. Naloga komisarja naj bi po naših mislih bila ta, da Matico Hrvatsko osvobodijo strankarstva ter jo vrne hrvatskemu narodu tako, kakršno je hrvatski narod vedno želel ter jo ceni: kot neustransko in nestransko kulturno ustanovo... Komisar Matice Hrvatske bo najbrž odprl vrata Matici Hrvatske tudi tistim hrvatskim pisateljem, ki so jim bila doslej ta vrata brez opravičenega vzroka zaprta, medtem ko so bila natežaj odprta raznim polovičarjem... Nobena politična skupina nima pravice do monopola v naših splošno narodnih kulturnih ustanovah... Zaupnik banske oblasti bo odpravil staro nezdravo stanje ter ga gotovo ne bo zamenjal z drugim nezdravim. Ne smemo pa dopustiti, da bi v Matici Hrvatski znova prišli do odločilne besede ljudje, ki v našem književnem in kulturnem življenju nič resnega ne pomenijo... Poverjenik naj se izogiba vseh poskusov ter naj Matico Hrvatsko čimprej izroči v roke njenih članov, osvobodeno seveda vseh umetnih ovir, ki so doslej ovirale, da bi se bila Matica Hrvatska mogla vrniti hrvatskemu narodu kot celoti.«

Za zbiranje Srbov

Voditelj demokratske stranke g. Milan Grol je v listu »Narodni pokret«, ki izhaja v Kragujevcu, napisal članek o zbiranju Srbov. Med drugim takole razlaga potrebo, da bi se Srbi bolj strnili v eno fronto: »Težko skrb, s katerimi stopamo v novo leto 1941, še povečava neurejeno stanje, v katerem srbski del prebivalstva Jugoslavije gre naproti dogodkom. Ne moremo reči, da bi bilo brez pomena ne le za posebne interese srbskega naroda, marveč tudi za interese državne celote, ali je ta največji del naroda v časih, skozi katere gremo, duhovno urejen, zbran, ali ima izdelane misli in se ne da voditi čutnim razpoloženjem trenutka, niti se ne da voditi od skrajnosti, ko se rešujejo tako važna vprašanja. Če so ta velika vprašanja bila odlagana do danes, je vsekakor resnica, da jih leta 1941 ne bo mogoče več odlagati.« Nato pisec pravi, da morajo Srbi biti prav tako strnjeni kakor so Hrvati in Slovenci. Ko so Slovenci izgubili svojega voditelja dr. Korošca, so takoj šli in si izvolili novega, ker voditelj, okoli katerega se naj zbira ves narod, je v teh časih potreben. — To prizadevanje nekaterih srbskih politikov za avtoritativno narodno vodstvo je deležno tudi na hrvatski strani mnogo razumevanja. Podobna je misel, katero v svojih člankih vedno naglašuje minister dr. Lazar Marković, ki sodi, naj bi tista osrednja sila, ki naj bi zbirala Srbe, bila radikalna stranka.

Prehranjevalni dirigent za vso državo

Dne 12. t. m. je bila konferenca med zastopniki hrvatske banske oblasti ter zastopniki trgovinskega ministrstva glede prehrane, o čemer je poročala tudi belgrajska »Politika«, katere je v svojem poročilu dejala, naj bi PRIZAD dobil nekak monopol za pšenico in pšenično moko ter naj bi ena instanca vodila vso prehrano in njeno organizacijo kot dirigent. — »Hrvatski dnevnik«, ki navaja to poročilo belgrajske »Politike«, pravi, da bi zastopniki banske oblasti ne mogli sprejeti takega dirigenta, če naj bi se njegova kompetenca nanašala tudi na banovino Hrvatsko, ker bi to pomenilo okrnjevanje hrvatske avtonomije. List pa dodaja, da bi vsekakor bilo treba spraviti v sklad gospodarsko politiko na Hrvatskem in gospodarstvo izven Hrvatske, pri čemer naj bi pa bila varovana temeljna načela sporazuma.

60 letnica »Samouprava«

V kratkem belgrajski list »Samouprava« obhaja 60 letnico svojega izhajanja. Ko so radikalni pred več kot 60 leti začeli svoje delovanje med srbskim narodom, ki so ga začeli politično šolati ter usposabljal za velike narodne in socialne naloge tedanjega časa, so kmalu nato začeli izdajati tudi svoj list, ki je nosil ime »Samouprava«, s čimer so hoteli povedati, da si mislijo sodelovanje ljudstva v samoupravah. Ta list je bil glasilo srbske narodne radikalne stranke, dokler stranka ni bila razpuščena. Pozneje pa je postal uradno glasilo srbskega dela JRZ.

Razdelitev mila

Belgrad, 14. jan. AA. V prvi ukrepov, ki se izdajajo v cilju racionaliziranja proizvodnje in porabe mila, je zdaj minister za trgovino in industrijo izdal uredbu, s katero določa pravilno razdelitev in prodajo mila potrošnikom. Da bi se zagotovila pravilna razdelitev in preprečilo kopičenje blaga pri izdelovalcih, trgovcih ali potrošnikih, je z odlokom predpisano, da so izdelovalci dolžni izdelane količine pralnega mila prodajati trgovcem in ostalim kupcem, ki so jim tudi že dosedaj dobavljali milo, postopno po določeni ceni in v količinah, ki sorazmerno odgovarjajo njihovim normalnim količinam pred 1. septembrom 1939 s tem, da so dolžni v prvi vrsti zadostiti potrebam vojaških poveljstev, zdravstvenih, prometnih in drugih javnih ustanov, otroških, vzgojnih, šolskih, kazenskih in drugih zavodov.

Veletrgovci so dolžni nabavljene količine mila razdeliti med male trgovce, ki so jih tudi že dosedaj ohrabljali, ne smejo pa prodajati tega mila na drobno razen v primeru, če imajo kot polgrosisti ali kot svoje posebne trgovine na drobno in so tudi že prej prodajali milo na drobno. V tem primeru pa ne smejo prodajati na drobno mila v večjih količinah strankam, kakor to sorazmerno odgovarja njihovim nadrobni prodaji pred 1. septembrom 1939.

Mali trgovci so dolžni pralno milo prodajati strankam po določeni ceni postopno v skladu z njihovimi prejšnjimi vsakokratnimi nabavami, in sicer samo svojim stalnim odjemalcem, sorazmerno z njihovimi resničnimi in normalnimi potrebami, pri čemer pa morajo upoštevati normalen nakup od strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

moštvom žrtve. Pri teh operacijah smo sestrelili najmanj 12 sovražnikov letal, mnogo drugih pa poškodovali. Kljub tem napadom pa smo glavni namen, namreč prevoz skupine trgovskih ladij skozi Sicilijanski preliv, smoteno in brez druge škode izvedli. V tem prevozu so bile večje količine vojne materiala, namenjenega Grčiji.

Angleške izgube v Afriki

Kairo, 14. jan. t. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo poroča, da angleške izgube pri napadu na Sidi Barani niso dosegle enega tisoča mrtvih in ranjenih, pri napadu na Bardijo pa niso dosegle 600 mrtvih in ranjenih. Razmere med mrtvimi in ranjenimi je 1:5. Tako nizke so angleške izgube v primeru z 82.000 mož izgub, ki jih ima dosedaj nasprotnik na tem bojišču.

Italijanska poročila o vojni na Sredozemskem morju

Rim, 14. jan. Stefani: »Messaggero« opozarja na izgube, ki so jih te dni imeli Angleži na Sredozemskem morju in pravi, da gre za tri potopljene enote in sicer za enega rušilca in dve podmornici ter za 12 enot, ki so bile več ali manj poškodovane. Med njimi je tudi neka oklopna ladja, dve nosilki letal in dve križarki. Ta pregled dokazuje,

Angleško-nemško bojišče

Nemška poročila

Berlin, 14. jan. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so na neki ogledniški akciji potopila neko sovražnikovo trgovinsko ladjo za 4000 ton in dvakrat nevarno zadelo z bombami srednjega kalibra neko križarko. V noči od 13. na 14. t. m. smo z uspehom bombardirali važne vojne cilje v Plymouthu. Miniranje angleških pristanišč se nadaljuje. Sovražnik je večer izgubil štiri letala.

Nemški list proti netočnemu poročanju švedskega tiska

Berlin, 14. januarja. DNB: Berlinska »Börsen Zeitung« ostro nastopa proti nekemu dopisniku stockholmskega lista »Afton Bladet«, ki je poročal svojemu listu, da so zadnji angleški napadi na francoske vojne luke ob Rokavu pokazali, da sta angleško in nemško letalstvo zamenjali svoji vlozi. Angleško letalstvo naj bi bilo s svojimi napadi na Calais, Boulogne in Dunkerque dokazalo, da ima ofenzivnega duha. Poročilo »Afton Bladeta« zastopa na koncu stališče, da se opaža popuščanje nemškega napada. Nemški list opozarja švedskega časnika na nemška vojna poročila, in pravi, da je iz njihove vsebine mogoče dobiti točno informacijo. Dejstvo je, da so nemški lovi in nemško protiletalsko topništvo že v kali izjavili napad angleških letal na ozemlje, ki so ga bile zasedle nemške čete. Ko so Angleži izgubili devet letal, so se morali vrniti, tako da sploh niso mogli izvesti nameravanega bombardiranja.

Angleška poročila

London, 14. jan. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Snoči je sovražno letalstvo spet v zbranem napadu priletelo nad neko mesto v južni Angliji in tamkaj metalo zažgalne in rušilne bombe. Napad je trajal tri ure in je bil okrog polnoči končan. Gasilstvo je požare hitro obvladalo, a kljub temu je bilo večje število zgradb poškodovanih. Največ je porušenih stanovanjskih hiš. Med napadom je bilo nekaj ljudi ubitih, nekaj pa ranjenih. — Tudi iz Walesa javljajo, da je bilo tamkaj vrženih nekaj bomb, vendar je škoda neznatna.

Reuterjev zasebni poročevalec pristavlja, da sta bili v zgoraj omenjenem južnoangleškem mestu (verjetno je bil to Plymouth) od bomb zadeti dve zaklonišči in dve bolnišnici, ena delno, ena pa popolnoma. Število žrtev je s tem naraslo. Na London v pretekli noči sovražna letala sploh niso priletela.

Angleži na Islandiji

Stockholm, 14. jan. AA. Tass: List »Dagens Nyheter« prinaša članek gener. konzula Torsa, ki zastopa Islandijo v Newyorku, o angleški zasedbi Islandije. Pisec trdi, da je na tem otoku 60 do 80 tisoč angleških vojakov. Angleške čete so bile pripeljale tudi več obročnih baterij in jih razmestile po obali. Na obročju so našli mnogo protitankovskih zaprek. Članek naglašuje, da je Islandija s tem prvič v svoji zgodovini postala utrjena država.

Angleške izgube na morju

London, 14. januarja. t. Reuter: Admiraliteta poroča:

Pretekli teden, ki se je končal v soboto dne 11. januarja, je po osmih mesecih teden, v katerem

odjemalcev pred 1. septembrom 1939 ter njihove morebitne poznejše osebnostne in družinske spremembe. Enemu svojem odjemalcu pa ne smejo za potrebe ene družine prodajati več kot po 1 kg pralnega mila na teden.

Držec se takšnega načina prodaje, so se trgovci dolžni prizadevati, da bi jim dodeljene jim količine mila trajale do prihodnje dobave.

S tem načinom prodaje je uravnan etvarno dosežani sistem razdelitve, samo e to izjemo, da je določena najvišja dovoljena količina, ki se sme prodati eni družini. Z ozirom na to pravilnost razdelitve zavijet od vestnosti trgovcev in potrošnikov. Pristopne oblasti bodo strogo nadzorovale razdeljevanje mila in v kolikor se bo pokazalo, da ta način razdelitve ne funkcioniira pravilno, bo treba izdati druge primere ukrepe.

Preostale zaloge trdega mila, ki je bilo izdelano že pred odlokom o izdelavi mila (odlok 2. oktobra 1940), se smejo prodajati samo na podlagi poprejšnjega dovoljenja pristojne prvostopne splošne upravne oblasti. Prodajati pa se smejo obremen z masnim milom.

Zaradi evlence in nadzorstva bodo vsi izdelovalci mila odedej dolžni pošiljati ner-osredno ministarstvu za trgovino in industrijo poročila o izdelanih količinah mila, kakor tudi eezname trgovcev in ostalih svojih odjemalcev, ki so jim in količinske količine mila so jim dobavili. Prvostopne splošne upravne oblasti so dolžne ekrbeti za točno izvajanje tega odloka, vsi tisti pa, ki se bodo pregrešili proti določbam, bodo strogo kaznovani.

Bojišča v Afriki

da se Angleži na tem morju izčrpavajo, namesto da bi bili gospodarji na Sredozemskem morju, kakor to pravi angleška propaganda. Angleži doživljajo celo uničevanje svojih najdragocenejših sil, to je svojega brodomorja.

Angleški predlog Italiji glede Abesinije?

Newyork, 14. januarja. t. (Ass. Press.) Ameriški radio je danes objavil sporočilo iz Londona, češ da je angleška vlada ponudila italijanski vladi, da bo dovolila italijanskim tenam in otrokom, ki se nahajajo v Abesiniji, da zapuste to deželo, preden se začnejo vojne operacije večjega obsega proti tej deželi. Italijanske žene in otroci naj bi odšli iz Abesinije skozi francosko kolonijo Džibuti. To poročilo na merodajnih mestih še ni potrjeno.

Konferenca angleških guvernerjev Afrike

Najrobi, 14. jan. t. Reuter: Tuka! so se zbrali guvernerji Kenije, Ugande, Severne Rodozije, Nyassalanda in Zanzibarija, da se pogovorijo o organizaciji srednje uprave, ki naj prevzame vprašanje civilne oskrbe za vse afriško področje. Guvernerji bodo sprejeli tudi sklepe glede bodoče ureditve Afrike.

rem smo na morju utrpeli najnižje izgube. Sovražnik je potopil samo 4 angleške ladje s skupno tonazno 15.000 ton. Nobena zavezniška ladja ni bila potopljena. Podobne nizke številke smo mogli objaviti zadnjič pred 8 meseci v majniku 1940, ko so bile potopljene 3 ladje s skupno tonazno 14.000 ton. Admiraliteta pristavlja, da je ponehanje nemških uspešnih napadov na angleško pomorsko plovo v zvezi s stalnim bombardiranjem nemških podmorničkih oporišč v Lorientu in Brestu v Franciji ter na Norveškem.

Angleški protinapadi

Angleško letalstvo pripravlja večjo protiofenzivo

Washington, 14. jan. t. Ass. Press: Ameriški radio je snoči in davi razširil neko poročilo, o katerem pravi, da ga je prejel iz dobrih angleških virov, in ki pravi, da je sedanji močnejši razmah angleškega letalstva le začetek večje letalske ofenzive na zahodu. Dosedaj da je angleško letalstvo iz razumljivih razlogov delovalo samo ponoči. Sedaj bo nastopilo boj tudi podnevi. Anglija je v zadnjih mesecih varčevala s svojimi letali, poleg tega pa da je iz Amerike dobila že toliko letal, predvsem tako imenovanih »letetih trdnjav«, da misli, da sme začet s ofenzivnimi boji, da bi na ta način nasprotniku onemogočila priprave na veliko ofenzivo ki jo ima v načrtu proti angleškemu otoku.

London, 14. jan. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Skupine angleških bombnikov so izvedle snoči obsežen in dolgo trajajoč letalski napad na nemško oporišče podmornic v Lorientu v Franciji. Bombe so padle na ladjedelnice, na pristanišče podmornic, na ladje in na pristaniške zgradbe. Vse bombe so zadele namenjene cilje. Drugi sr-diti napad je veljal pristanišču v Dunkereuu, kjer so bile obmetane z bombami pristaniške naprave in ladje v pristanišču. Vsa letala so se vrnila.

Berlin, 14. jan. DNB: Angleška letala so skušala večerj prodrati v obrežne predele severne Francije. Toda lovi in protiletalska obramba so njihov načrt izjavili. Angleškim letalom se ni posrečilo vreči niti ene bombe. Nemška protiletalska obramba je zbila dve sovražnikovi letali.

Romunija zaprla črnomorsko obalo

Bukarešta, 14. jan. t. Associated Press. Veliko presenečenje je v domačih kakor tudi v tujih političnih krogih vzbudila uredba, ki jo je nočjo objavila romunska vlada, in v kateri oklicuje »romunsko obalo kot nevarno področje za plovo«. Ladje, ki hočejo pluti v romunskih vodah ali se približati romunskemu obrežju Črnega morja, morajo za to dobiti posebno dovoljenje od vlade in morajo svoj prihod javiti pomorskim oblastem na romunski obali pravčasno. Vladno sporočilo ne omenja nobenih razlogov za ta ukrep.

V inozemskih krogih menijo, da se mora na romunskem obrežju dogajati nekaj posebnega, kar ni v interesu Romunije, da bi javnost zvedela. Ali se hoče Romunija, odnosno njeni zaščitniki, zavarovati proti tujim vpadom na romunsko ozemlje. Sprašujejo se, odkod bi mogla pretiti nevarnost romunskemu ozemlju. Od angleške, odnosno od turške? Ali pa od sovjetske? Listi ukrepa nočjo še ne komentirajo.

Velik požar v New-Yorku

New York, 14. jan. t. Ass. Press. V Brocklynu je izbruhnil velikanski požar, ki se je začel hitro širiti na velika mestna upravna poslopja in je zajel ogromna, v bližini zajeta skladišča. Človeških žrtev ni veliko, toda škoda, ki nastaja, je velika. Ob uri, ko to javljamo, požar še ni vblavljen od gasilcev, ki se z nadčloveškimi napori trudijo, da ga obvladajo.

Prijavite vse kršitve uredbe o pobijanju draginje

Belgrad, 14. jan. AA. Vse prijave po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije kakor tudi po ostalih uradbah, ki imajo namen pobijati draginjo, nadzorovati cene, se morajo poslati splošni upravni oblasti prve stopnje (okr. načelstvu, predstojništvu policije, na področju uprave Belgrada pa pristojnemu okraju). Prijave pa se lahko pošiljajo tudi ostalim oblastem, kakor n. pr. drž. tožilecu in sodišču, uradu za nadzorstvo nad cenami itd. Prijave smejo biti tudi nepodpisane. Vse posle glede takšnih prijav izvajajo splošne upravne oblasti prve stopnje, ki so pristojne tudi za presojanje vseh teh stvari.

Pred rekonstrukcijo vlade

Belgrad, 14. jan. m. Važen političen pogovor sta imela danes predsednik vlade Dragiša Cvetković in naslednik rajnega dr. Korošca predsednik dr. Kulovec. Predsednik vlade je sprejel dr. Kulovca v svojem kabinetu v predsedništvu vlade. Sestanek je trajal dalj časa. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in dr. Kulovec sta pretresala več političnih vprašanj. Za ta pogovor je bilo v časnikarskih krogih veliko zanimanje. Številni časnikarji so stalno spraševali g. predsednika dr. Kulovca, ki pa je vsako izjavo trdovratno odklanjal.

Zaradi bližnje delne rekonstrukcije vlade je dr. Budisavljevič poslal v Belgrad svoja najožja sodelavca Vilderja in Savo Kosanovića.

Pravoslavno silvestrovanje v Belgradu

Belgrad, 14. jan. m. Snočno pravoslavno silvestrovanje je bilo povsod precej živahno. V hotelu »Bristol« so se zbrali podpredsednik vlade dr. Maček, finančni minister dr. Šutej, kmetijski minister dr. Čubrilovič in minister brez listnice dr. Konstantinović.

G. Viktor Zakrajšek - dekan v Nišu

Belgrad, 14. jan. m. Z dekretom belgrajskega nadškofa dr. Ujčića je postavljen v Nišu za župnika in dekana g. Viktor Zakrajšek, duhovnik ljubljanske škofije. Novi župnik bo nastopil svoje službeno mesto prihodne dni. Sedanji župnik in dekan g. Avramović se vrača na svoje prejšnje službeno mesto kot župnik v Zaječaru.

Pobijanje draginje in spekulacije

Belgrad, 14. januarja. AA. Po statističnih podatkih, ki jih ima urad za nadzorstvo cen, je bilo od 1. maja 1940 do 2. januarja 1941 na področju Urađa za nadzorstvo cen 5993 postopkov po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije ter po drugih uredbah, ki se nanašajo na pobijanje draginje in nadzorstvo cen. Od tega odpade na področje uprave mesta Belgrada 447 postopkov, na področje dravske banovine 285, drinske 919, zetske 262, donavske 1883, moravske 1006 in vardarske 943 postopkov.

Po uredbi o pobijanju draginje je bilo 3188 postopkov, po uredbi o nadzorstvu cen 844, po uredbi o nadzorstvu cen na drobno 121, po uredbi o prilavljanju zaloga blaga 14, po uredbi o varčevanju z živil 21, po uredbi o ukrepih za ohranjanje prebivalstva in vojske s kruhom 441, po § 399. točka 14 v zvezi s § 150. obrtnega zakona 156, v 1710 primerih pa ni navedeno, na kakšno kaznivo dejanje se postopek nanaša.

Železniška nesreča

Knjaževac, 14. jan. m. Snoči se je na progi Knjaževac—Niš pripetila večja železniška nesreča. Ko je vozil vlak na postajo Rogošte, je iztiril en vagon in se prevrnil. Pri tem so bili štirje potniki mrtvi in več težko ranjenih.

Napredovanje profesorjev

Belgrad, 14. jan. m. Napredovali so: profesorji: v 7. skup. Leon Eržen v Mariboru, Ant. Breznik v Učicah; v 4. skup. 2. stopnje: Marij Hvala v Soboti, dr. Rudolf Kolarik v Ljubljani; v 8. skup. Emilija Potisek na 4. moški realni gimnaziji v Ljubljani, Franjo Jakhel v Ptuj.

Davčne olajšave za PRIZAD

Belgrad, 14. jan. m. Ministrski svet je na podlagi § 118. finanč. zakona za l. 1939—1940 predpisal uredbu o osvoboditvi PRIZADA plačevanju uvozne carine in ostalih taks za papirne vreče. Po tej uredbi se PRIZAD osvobodijo plačevanja uvozne carine in vseh vrst službenih dajatev in taks, ki se plačujejo na carinarnicah (razen ležarine) pod pogoji, ki jih določa § 2. Uredba stopi z današnjim dnem v veljavo.

Ureditev vojne obveznosti v inozemstvu

Belgrad, 14. jan. m. Vojni minister je v zvezi z uredbu odst. 2. čl. 45. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice in naredbe pod točko 9. pravilnika zakona o ustrojstvu vojske in mornarice odredil, da se naredba čl. 55. in čl. 55a začasnega pravilnika o regrutaciji mladeničev v stalni kader izpremeni s sledečim besedilom: Reguliranje vojne obveznosti v inozemstvu.

Čl. 55. 1. Na reguliranje vojne obveznosti pri našem vojnem odnosu diplomatskem in vojnem predstavištvu v inozemstvu v dotični državi v smislu uredbe odst. 2. čl. 45. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, to je v času od 20. najdlje do 27. leta starosti imajo pravico vsi naši državljani, ki so se izselili iz države ter prebivajo v tej državi stalno, ali začasno ali so tam rojeni. Te pravice se ne morejo posluževati tiste osebe, ki so dobile dovoljenje za začasen odhod v inozemstvo po naredbi o zadnjem odstavku čl. 45. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice.

2. Osebe iz odstavka 1. točke 1. tega člena, ki se ne bi zgledale pri našem predstavištvu niti do svojega 27. leta, se bodo smatrale, da so se odtegnile službi v stalnem kadru in da niso regulirale svoje vojne obveznosti ter spadajo zato pod odredbo odst. 1. čl. 45. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice.

3. Postopek pri reguliranju vojne obveze je naslednji:

a) Izseljenci, ki so v mestu sedeža našega predstavištva ali so do 100 km oddaljeni: morajo se osebno zgledati našemu vojnemu ali diplomatskemu predstavištvu v tisti državi;

b) izseljenci, ki žive v mestu, oddaljenem od sedeža našega predstavištva več kot 100 km: če zaradi materialnih ali drugih vzrokov ne morejo priti v mesto, morejo regulirati tudi svoje vojne obveznosti pismeno s tem, da se ob prvi priliki zgledajo tudi osebno.

Za osebe, ki žive v mestu, oddaljenem od sedeža našega predstavištva več kot 100 km, je zadosti, da se zgleda vsaj do 30. avg. 1941.

Belgrad, 14. jan. m. V današnjih Službenih novinah je objavljena sprememba uredbe o Zdrženju slušatelj Ekonomsko-komercialne visoke šole. Medtem, ko prva uredba uravnava poslovanje vseh dijaških društev, se druga uredba nanaša samo na podporna društva.

Govor finančnega ministra dr. Šuteja

Belgrad, 14. jan. AA. Danes ob 19.30 je imel finančni minister dr. Juraj Šutej po belgradskem radiu zelo obširen govor, iz katerega posnemamo:

Dve predstavitvi

V uvodu pravi, da se zopet obrača na široko javnost, ker se v zadnjem času širijo razni alarmantni glasovi o finančnem stanju pri nas. Prejel je v zadnjem času dve predstavitvi, in sicer eno od neke državne ustanove, a drugo od nekega gospodarskega organizacije. Ne da bi se bavil z detaljnimi razpravljanjem onih vprašanj, ki so bila pokrenjena s temi predstavkami, bo navedel samo glavne točke. Tako se v prvi predstavitvi med drugim pravi, da je pretirano naraščanje cen v zvezi z nesorazmernim povečanjem obkroga bankovcev. Zatem navaja prva spomenica podatke o povečanju obkroga bankovcev od 1938 dalje in pravi, da je v enem letu in 9 mesecih narasel za 5 milijard 482 milijonov dinarjev. V predstavitvi pravi nadalje, da je Jugoslavija med prvimi po višini dolga pri Narodni banki in naraščanju dragotinje. Govori se o inflaciji in o uravnoteženju budžeta. Izdatki rastejo, prejemki padajo. Varčevanje se uničuje. Varčevalci bežijo od dinarja. Denar se nalaga v nepremičnine.

Priporoča se, da se po možnosti kopira angleška metoda vojnega financiranja in da se posnema Nemčija, ki dela nadlodelne napore, da obvaruje naravno narodno valuto. Potrebno je, da se odpro novi viri dohodkov z že preizkušenimi sredstvi, ki pri nas še niso vpleteni, da se energičneje pobira davki za narodno obrambo, da se reducirajo »ostre« civilni izdatki. Emisija notranjega posojila naj v posebnih razmerah izpolni te ukrepe.

Naglašja, da mora obstajati troje: vera v narodno valuto, vera v državni kredit in zaupanje do denarnih zavodov. Navaja ukrepe kot racionalizacija potrošnje itd.

Potem govori o drugi predstavitvi: po stvarni vsebini je manjša, zato pa ima več strani kot prva. Po obširnih podatkih zadovoljuje pri Narodni banki se ugotavlja obstojanje tipične inflacije in da bo tudi najboljšim strokovnjakom težko dati nasvet za urejanje državnih financ. Konstatira se zmanjševanje vlog, dopušča se, da so imele na finančne razmere vpliv zunanje razmere. Ta predstavitva ugotavlja, da je draginja začela inflacijo in da ogromni odstotek draginje izvira iz same inflacije. Mora se prenehati z zadovoljevanjem pri Narodni banki, da se čimprej vrne dolg, a nadaljne državne potrebe da se pokrivajo iz proračuna dohodkov.

Odgovor finančnega ministra

To je povedal zaradi tega, ker so v njih navedene stvari, o katerih se govori o našem položaju. Povedal je to zato, da bo narod zvedel za to, ne pa z namenom, da da odgovor na te predstavitve. Sestavljenci niso poskušali resno dokazati, da pri nas obstaja tipična inflacija in na to trdim samo tole: Inflacije ni! Ko so izza zadnje vojne v Nemčiji računali samo na milijarde, so se pripravili o tem, ali je to inflacija ali ne. Preprič je izvalo dejstvo, da so pri velikem pomanjkanju denarja rasle cene. Prekomerno izdajanje bankovcev (inflacija obkroga plačilnih sredstev) je samo ena metoda inflacije. Prekomerno izdajanje bankovcev povečuje umetno momentano zasebno in državno kupno moč. Znano je, da osebni izdatki države in samouprav niso v toliki meri povečani, kar se vidi iz proračunov, da bi to povečanje imelo vpliv na dvig cen.

Kaj je vzrok zvišanja cen

Vzrok se mora iskati drugje. V prvi vrsti je iskati vzroke v nenormalnih odnosih v zunanji trgovini. Agrarna država kot smo mi, ki je izključno navezana na industrijske države, se mora prilagoditi svojim partnerjem. Najboljši primer so visoke cene za industrijske proizvode. Upošteva se slabo življenje, potem je lahko razumeti, zakaj so visoke cene v naši državi pšenici in koruzi. Te relativno visoke cene so posredno ali neposredno vplivale na povečanje skupnih stroškov domačih proizvodnje in ostalih predmetov. Mi nismo danes v položaju, da bi mogli izvesti denarnopolitične ukrepe, kajti cene se lahko samo dekretirajo. To se tudi dela. Povoljni rezultat gibanja cen se lahko vidi pri cenah na drobno. Izmed teh dejstev obstoji nujna vzročna zveza. Mora se priti do zaključka, da je to gibanje v nujni vzročni zvezi s stanjem naše proizvodnje in različnih naših zunanje-političnih odnosov. Da se ne more primerjati obkrog bankovcev z gibanjem indeksa cen, priča tudi to, da niso v istem razmerju narasle cene industrijskim proizvodom in žitaricam.

Zakaj ni nekaterih predmetov

Kot klasičen primer na dokaz te trditve navajam zelo važne predmete, ki se nahajajo pod mojo upravo, to so sol, žgigalica, sladkor in petrolej. Nobena cena se tu ni povečala, ostale so iste. Cene soli pa so bile celo nižje, sedaj je 2,50 din. Cena sladkorja je neznatno narasla, ker so se povišale odkupne cene sladkorne pese. Cena petroleja so znašale septembra 1939 7,20 din, zdaj pa je cena enotno določena na 7 din. Zato pri teh predmetih ni na-

stalo povišanje cen. Razlog za neurejenost na trgu je iskati v delu nekaterih tipov, ki imajo svoj osebni interes, ki hočejo na svoj način v svojo korist reševati vse probleme. Za najboljši primer navaja, da se je razlegel glas: podražila se bodo žgigalice. Poraba žgigalic se je v zadnjem četrtletju lani ogromno povečala v primeri z letom 1939. Nato navaja še številke za potrošnjo žgigalic v Belgradu, ki je prekomerno narasla. Po podvzetih ukrepih se je zdaj prodaja nekoliko zmanjšala. Podobno je s sladkorjem. Normalna potrošnja je 725 vagonov mesečno, čeprav se izda zdaj mesečno okoli 800 vagonov, jih primanjkuje, ker se ljudje zalagajo. Kritizira v tej zvezi, da tudi časopisje nenamerno podpira spekulacijo in minister financ je moral demantirati vesti nekega dnevnika glede položaja v preskrbi s sladkorjem. Letna poraba soli je znašala normalno okoli 120 milij. zdaj pa je narasla na okoli 200 milij. kg letno. Prosi prebivalstvo, da ne naseda alarmantnim vestem, ker so ti predmeti v zadostni količini na razpolago, cene pa so stalne. Potrošnja je sedaj nesorazmerno večja kot v avgustu leta 1939. Vsek mora razumeti, da ne moremo vreči vse produkcije sladkorja naenkrat na trg, temveč je treba razpoložljive količine racionalno razdeliti na vse leto. Samo s takimi ukrepi se pokaže ljubezen do države in naroda.

Prosim prej, preden bi podvel odgovorjajoče ukrepe, vse ljudstvo, da se ogiblje zlonamernih nasvetov nekih socialnih pokretov, ki jih smatra za potrebne. Kr. vlada takih predlogov ne bo trpela.

Kritje povečanega obkroga

Pri nas še ni bil noben bankovec izdan brez zakonitega kritja. Zlata podlaga je ostala nedotaknjena. Tudi ne more biti govora o prekomernem obkrogu bankovcev. Strokovno časopisje je parkiralo v redu ugotovilo, da je velik del bankovcev tezaaviran. Ljudje torej beže od dinarja, ko kupujejo nepremičnine itd., razpavajo. Toda koliko jih more razmetavati denar? Naši ljudje niso izgubili vere v dinar, temveč v one ustanove, katerim so nekdanj poverili upravljanje svojega denarja. Zato se vprašam: kdo je temu kriv? Kaj so leta 1932 dalje storili, da se zaupanje vrne? Glede inflacije se vidi, kako stvar stoji pri državnih papirjih. Tečaj v dnevnem tisku kažejo, da je naš standardni papir, t. j. vojna škoda, beležila koncem leta 1940 468. Glede povečanja obkroga bankovcev pa je tudi napraviti malo korekturo. Če se primerja povišanje obkroga bankovcev od konca leta 1938 pa do septembra 1940, izpade drugačna slika, kakor pa če se primerja obkrog bankovcev 26. avgusta 1939 in septembra 1940. Ta primerja velja za delo sedanjice vlade. Kajti od avgusta 1939 do septembra 1940 je narasel obkrog bankovcev samo za 4.417

milij. din. Nasproti trditvam, da naša država prednjači v povečanju obkroga bankovcev v tej dobi, navajam naslednje podatke: V naši državi se je obkrog bankovcev zvišal za 53,31%, v Grčiji pa 56,69, na Madžarskem za 57,43 in v Turčiji za 72,69%, dočim je v Romuniji narasel samo za 53,31 in v Nemčiji za 45,51%.

Kaj je delal minister financ

Vzdrževanje nevtralnosti zahteva od nas velike materialne žrtve. Usodni dogodki so se odigravali s tako naglico, da ni bilo časa za porabljanje ortodoksnih metod. Edino mogoče način je bil ta, katerega smo porabili. Ko se bo položaj razčistil, bomo sedanje razmere likvidirali. Vsi predlagatelji morajo vedeti, da se ne da delati z ortodoksnimi metodami in da je naloga finančnega ministra, prilagoditi se hitro menjajočim se razmeram. Kategorično demantira trditve, da se je država zadovoljila pri Narodni banki ne samo za izredne potrebe, temveč tudi za redno financiranje. Prihranek pri izdatkih je znašal do novembra 1940 821 milij. din, pri dohodkih pa 367 milij. dinarjev, tako da znaša skupna razlika 1.189 milij. din. Niso pa to še dokončni rezultati, ker v njih še ni prišla do izraza reforma neposrednih in drugih davkov. Finančni ukrepi se bodo izvajali po sistematično določenem načrtu še dalje.

Donos davka za državno obrambo

Zadolžitev pri Narodni banki — pravijo — nima realne podlage, ker je donos specialnega prispevka za narodno obrambo premajhen. Toda številke kažejo, da je znašal ta donos od julija 1939 do marca 1940 222,4 milij. din, od 1. aprila 1940 do 31. decembra 1940 3403,7 milij. din in je računati donos v letu 1941 na nad 600 milij. din. To je solidna anuiteta za odplačilo dolga pri Narodni banki.

Nov zakon o državnem računovodstvu dobimo

Končno je govoril minister financ še o novem zakonu o državnem računovodstvu. Ta zakon datira že iz leta 1934, vendar ni bil uveljavljen. Zda pa je posebna komisija v finančnem ministertvu izdelala nov načrt tega zakona, ki bo v kratkem sprejet od ministrskega sveta in bomo v kratkem dobili nov sodoben zakon o državnem računovodstvu, ki bo upošteval novo nastalo stanje.

Svojo izjavo je zaključil g. minister z ugotovitvijo, da je bil popolnoma jasen, zavdajajoč svoje dolžnosti. Ne bo pa dovolil, da izraza zaskrbljenost na način, kot da se to ne bi upoštevalo. Znali jih bomo prisliti k molku, vendar bomo pa radevolje sprejeli vsak dobronameren predlog.

Pomen in naloge pomožne vojske

Odporna moč naroda mora biti v primeru vojne stopnjena do najvišje mere. Zato je treba smotno usmeriti vse sile naroda in pritegniti vsakogar, da po svojih močeh kar najbolj služi obrambi domovine. Naloge operativne vojske so že tradicionalno utrjene, dočim je civilno prebivalstvo novi način bojevanja postavil pred dve nalogi, in sicer: 1. sodelovanje pri pasivni obrambi dežele in 2. služba v pomožni vojski.

Medtem ko je smisel pasivne obrambe že dovolj močno prodril v vse plasti ljudstva, pa naloge in pomen pomožne vojske še niso vsem dovolj znane in jasne. Zamisel pomožne vojske sloni na spoznanju, da more operativna vojska uspešno opraviti svojo težko nalogo le tedaj, če ji stoji ob strani trdno gospodarsko zaledje. Nevarnost, da se ob izbruhu vojne gospodarstvo desorganizira, je zelo velika. Normalni tok gospodarskega življenja se tedaj prekine, meje se zapro in velike množice v raznih gospodarskih in upravnih službah zaposlenih oseb se zaradi vpolkice v vojsko odtegnje izvrševanju njihovega številnega poslovanja. Pojavijo pa se velike potrebe vojaškega značaja. Treba je zlasti zavarovati ljudstvo hrano ter povečati in pospešiti delo v industrijah, važnih za državno obrambo. Vse to pa je možno doseči le tedaj, če se vse gospodarske sile naroda smotno pripravijo že vnaprej in usmerijo tako, da bodo odgovarjale novim zahtevam. Opustiti je treba manj važna dela in se osredotočiti na tiste, penoge gospodarstva, ki so najbolj potrebne pri združenju obrambne sile naroda. In namen pomožne vojske je, da opravlja to veliko nalogo.

Po naši uredbi o pomožni vojski je vsa gospodarska sila, s katero razpolagamo, razdeljena na tri dele. Namen prvega dela je, da se zagotovi delovna sila za industrijsko narodno obrambo. Osebe, kvalificirane za te vrste službo, kakor upravno in strokovno osebe in strokovni delavci v industrijah, gozdarstvu, rudarstvu, gradbeni in sanitetni stroki ter pri prometu, spada k I. pozivu pomožne vojske. V drugo skupino, t. j. k II. pozivu spadajo vsi oni obvezniki, ki se petajo s

kmetijstvom in živinorejo. Namen tega II. poziva je zagotoviti tako armadi kakor civilnemu prebivalstvu v vojni potrebno hrano. V III. poziv pa spadajo vsi ostali, to so na eni strani nekvalificirani delavci, na drugi pa intelektualci, ki se bodo uporabili v vojni za opravljanje upravne službe in za razna pomožna dela.

Vsak civilist mora imeti že vnaprej točno določeno mesto in službo, ki jo bo opravljal v primeru vojne. Po naši uredbi se v ta namen izda vsakemu obvezniku posebni vojni delavni razpored. Tudi ljubljanska mestna občina je že pred časom pozvala vse v Ljubljani stalno bivačče osebe, ki spadajo pod obveznost pomožne vojske, da se pripravijo in navedejo vse podatke, potrebne za razporeditev posameznika v tisto službo, oziroma poziv, za katerega je po svoji izobrazbi in delu usposobljen. Temu pozivu se je odzvala že večina prebivalstva, še vedno pa pogrešamo nekaj zamudnikov. Zato opozarjamo na današnji uradni razglas mestnega poglavarstva med dnevnimi novicami, ki ponovno poziva k prijavi in podurjanju, da spada pod obveznost pomožne vojske sleherni možki, ki ni vojni obveznik, četudi je bil morda že pritegnjen v službo pasivne obrambe. Služba pomožne vojske in služba pasivne obrambe se ne izključujeta. Vsaka ima svoj poseben namen in vsak civilist bo moral opravljati obe službi. Služba pasivne zaštite se vrši zgolj ob letalskih napadih, oziroma neposredno po njih. Njen namen je priskočiti na pomoč neposredno prizadetemu. Njena naloga je torej v bistvu samoohranbe in samarijskega značaja, to je pomoč samemu sebi in bližnjemu v stiski, ki ga je doletela. To službo pa opravlja vsak obveznik pasivne obrambe poleg svoje službe obveznika pomožne vojske.

Služba pomožne vojske pa je po svojem bistvu civilna služba v panogi, ki je važna za narodno obrambo ter je rednega značaja. Zato ne sme biti med nami nikogar, ki bi se skušal odtegniti tej svoji dolžnosti, in to ne iz strahu pred ostrimi kaznimi, s katerimi preti uredba, ampak iz zavesti odgovornosti, ki jo terja od njega resnost današnjega časa.

I. Gaj zaslužnih na Navju je vsak dan, čorej tudi ob nedeljah, odprto od 9. do 12. in od 14. do 17. Odkar na Navju počiva voditelj naroda dr. Anton Korošec med drugimi slovenskimi nesmrtniki, je Navje neprestano dobro obiskano in tudi iz drugih krajev romajo čestilci dr. Korošca na njegov grob, prinašajo cvetje ter prižigajo sveče. Vhod na Navje je z Vilharjeve ceste.

XII. prosvetni večer bo v petek dne 17. jan. Po kratkem oddihu, ki je zavladal med božičnimi počitnicami, bo Prosvetna zveza zopet začela z rednimi tedenskimi predavanji. — Pri tej priliki nastopi g. prof. Janko Mlakar, ki bo podal v besedi in sliki veselo potovanje v prijetni družbi in sicer od Zingirice do Triglava in Crno prst v Bohinj. Na to zanimivo predavanje posebno vabimo vse prijatelje naših gora in narave.

I. Damske gataše, tudi po meri, najceneje pri Ivdriči Juro Brišnik, Celovška cesta 56.

I. Priridev za zimsko pomoč ljubljanskim revežem se vso zimo zbira ljubljansko občinstvo k manifestacijam zlatega ljubljanskega srca. Razne organizacije in društva tekmujejo med seboj, kako bi na čim lepši način svoje znanje in umetnost združila z dobrimi deli za siromake. Tudi Ljubljanci se vseh teh prireditvev udeležujejo v tako velikem številu, da so dobrodelne prireditve za zimsko pomoč gotovo v največjo čast Ljubljane. Neposredno so pa ljubljanski pridobitni krogi, predvsem razni zavodi, podarili toliko zneskov, da letošnji prispevek je visoko presegajo za lansko zimsko pomoč zbrano vsoto. Že večerjamo javili, da se šele sedaj pričnajo največje prireditve za zimsko pomoč, in napovedi, da bo velika prireditev v ljubljanskem avto-

mobilekem klubu dne 13. februarja. Prireditveni odbor je pa večerj imel sejo ter sklenil to prireditev preložiti na soboto 15. februarja t. l. zvečer, da zunanji gostje, ki bodo na to elitno prireditev gotovo prišli z vseh strani Slovenije, ne bodo izgubili preveč svojega dragocenega časa. Se pred to družabno prireditvijo pa mestna občina ljubljanska 3. februarja ob 20. v veliki dvorani hotela Union priredi velik žalni koncert v spomin častnega meščana ljubljanskega dr. Antona Korošca v korist zimске pomoči. S to žalno slovesnostjo bo tudi slovenska glasbena umetnost počastila spomin svojega velikega pokrovitelja dr. Antona Korošca ter mu izkazala hvalečnost za slovensko Glasbeno akademijo. Pevski zbor Glasbene Matice, Ljubljanske Filharmonije in solisti ga. A. Bernot-Golobova, ga. Zlata Gjurgjenac, g. Julij Betetto in g. Josip Gostič bodo pod vodstvom dirigenta g. Mirka Polića izvajali glavni Verdijev »Requiem«. Ze sami glasbeniki, ki bodo pri tem žalnem koncertu sodelovali, so jamstvo za najvišjo popolnost, kakršna je pri nas sploh dosegljiva. Plemeniti namen koncerta ter sodelavcev in prirediteljev je pač najgloblji izraz gesla »Počastite rajne z dobrimi deli«.

I. Poseben dogodek v dramskem gledališču bo gostovanje mariborskega Narodnega gledališča v Ljubljani z dramo Gorkgea »Na dnu«. Oficielno gostovanje bo v sredo, 22. t. m.

I. Ljubljana—Sv. Peter. Fantovečki odsk in prosvetno društvo boeta priredila, danes zvečer ob 8. v društveni dvorani, žalno komemoracijo za pok. voditeljem dr. A. Korošcem. Člani in prijatelji fant. odseka ter prosvet. društva vljudno vabljeno.

I. Važno za rezervne oficirje! Dne 15. januarja 1941 ob 18.30 je v veliki dvorani »Zvezde«, Kongresni trg, zbor rezervnih oficirjev glavnih rodov vojske (pehote, topništva, konjenice in inženirstva), na katerem poda komandant dravske divizijske oblasti važna obvestila.

I. Vprašalne pole za podatke, ki bodo služili za primer prodaje živil na živilske nakaznice, so dostavljene za vsem hišnim posestnikom. Če kalc hišni posestnik še ni prejel hišne pole in vprašalnih pol, naj jih takoj osebno zahteva v mestnem prekrbovalnem uradu v Mestnem domu, II. nadst. Vhod s Streliske ulice.

I. Zahvala. Elizabetna konferenca pri St. Petru je prejela 100 din, ki jih je darovala gđ. Neti Hren v počastitev spomina njenega dolgoletnega blagega hišnega gospodarja pokojnega g. Antona Kralja. Najlepša hvala!

I. Razstava slik Dušana Petriča v galeriji Obhersnel na Gosposvetski cesti 3 ostane na željo nekaterih učiteljev in profesorjev odprta še t. 16. in 17. t. m. da si jo more ogledati dijaštvo, ki je bilo odstopno o božičnih počitnicah. Ta dva dneva bo umetnik popoldne od 4 do 7 navzoč in bo obiskovalcem tolmačil posamezna dela. Zato ne zamudite priložnosti obiskati to razstavo našega najmlajšega slikarja-umetnika.

I. Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se zaradi odpoklica blagajnika na orožne vaje, redni občni zbor preloži na petek, 7. februarja ob 20 v lovsko sobo restavracije Slamič.

I. Poslovanje zemljiške knjige za l. 1940. Zemljiškoknjižni urad ljubljanskega okrajnega sodišča je tudi lani zaznamoval veliko število najrazličnejših zemljiškoknjižnih uradnih poslov, kakor prenose lastniške pravice, vključbe zastavne pravice za razna posojila, izbirne intabuliranih posojil in še druge posele. Značilen je pojav, da so se po podatkih zemljiške knjige lani kupčije z zemljišči zelo pomnožile. Nasprotno so postale intabulacije posojil redkeje. Intabulirana so bila pač manjša posojila, milijonski hipotetni krediti so bili prav redki. Lani je zaznamoval zemljiška knjiga 9172 raznih poslov, predlanskim pa 9276, torej je razlika prav neznatna. Prenosov lastniške pravice je bilo zaznamovanih do 1200 za kupno vrednost nad 84 milijonov dinarjev.

I. Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grentice.

I. Rubežni v lanskem letu. Tudi lansko leto Ljubljana z okolico ni bila brez vsakovrtnih sodnih, davčnih in drugih rubežni. Mnogo opravka imajo z izterjavanjem raznih mestnih davčnin izvršilni organi mestne občine. Zelo so vpreženi izvršilni organi okrajnega sodišča, ki po uradnih urah in tudi še med temi tekajo okrog in iščejo zarubljence, da jim na zahtevo upnikov dostavljajo sklepe izvršilnih treh oddelkov in jim po možnosti zarubijo različne premičnine, zlatino, pohištvo in denar, če ga dobe pri zavezancih kaj preveč. Izvršilni organi, ki vrše v mnogem pogledu prav težavno in odgovorno službo, so neme, toda dobre priče o hudi revščini, ki vlada med eredenimi in nižjimi sloji. Pa tudi bogatejši ljudje doživijo, da jih obišče izvršilni organ. Statistični podatki o izvršilnih poslih za lansko leto kažejo na videz, da so izvršilne zadeve številčno znatno nazadovale naprejem letu 1939. Vsi trije izvršilni oddelki so lani zaznamovali skupaj 8592 izvršilnih zadev, ko jih je bilo predlanskim celo 10.980. Razlika 2388 gre na račun OUZD, kajti prejšnja leta je okrajno sodišče vodilo vse ekspedicije za izterjavanje bolniških in drugih prispevkov pri raznih obrtničih in drugih plačevalcih. Lani pa je bila naloga izterjavanja prispevkov bolniškega in socialnega zavarovanja popolnoma prenesena na mestno občino. Kljub temu so imeli vsi sodni izvršilni organi še mnogo drugega posla, kajti morali so sami vsiti razne pozvedbe glede vseh, k vojakom vpo-klicanih oseb, zavezancev, proti katerim so bile predlagane rubežni, ki pa so morale v smislu zadenih predpisov počivati.

Maribor

m. Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe bo danes zvečer ob 20 v dvorani »Narodnega doma« ter je pričakovati številen obisk z ozirom na zanimivost sporeda, saj bo najnovejša skladbe naših domačih skladateljev izvajala priznana pianistka ga. Marta Osterc-Valjalo.

m. Zanimivo odkritje mariborskega slikarja. Znani mariborski cerkveni slikar g. Franjo Horvat starejši je videl v Novi Raši pri Bjelevaru na Hrvaškem v glavnem oltarju tamošnje župne cerkve olinato sliko Brezmadežnega spočetja v nadnaravni velikosti, katero je naslikal sloviti slikar Ilovček (Jelovešek), ki je umrl leta 1764 v Ljubljani. Slika je podpisana in predstavlja Marijo z razprostrtimi rokama z angelom. Ilovček je eden najbolj znamenitih slovenskih freskantov. Za omenjeno krasno sliko Brezmadežnega spočetja pa gotovo naši umetnostni zgodovinarji še ne vedo, pa naj bi služile te vrstice v opozorilo.

Celje

c. Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe bo jutri, v četrtek, 16. januarja ob 8 zvečer v mali dvorani hotela »Unione«. Na sporedu so poleg drugih skladb tudi skladbe ge. Mirce Saničnov in g. Preglja.

c. Mestno poglavarstvo opozarja posetnike in lastnike vozil, da so 1. januarja zapadli v plačilo 5% najemninski vinar in 2% kanalska naklada, vodarina in števnina, obrok davščine na vozila. Zapadle obroke je plačati pri mestni blagajni do 10. februarja.

Velik proces proti ponarejevalcem

Na zatožni klopi bo 28 obtožencev, zaslišani pa bosta 202 prič

Maribor, 14. januarja.

Obtožnica, ki jo je državno tožilstvo v Mariboru dvignilo proti ponarejevalcem 500 dinarskih bankovcev, je postala sedaj pravomočna, ker je apelacijsko sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo obtožencev. Tako so se sedaj pričele priprave za enega največjih procesov, kar jih je bilo doslej pred mariborskim okrožnim sodiščem, obenem pa bo to tudi največji proces proti ponarejevalcem, ki ga doslej kriminalna kronika v Sloveniji pozna.

O ponarejevalski aferi s 500 dinarskimi bankovci smo svojočasno obširno in večkrat poročali. Prav za prav sta obstajali dve aferi, ki sta se dogajali istočasno, pa brez skupne zveze, dasi so bili nekateri osumljenci zapleteni v obe. Ena se je razvijala v Zagrebu, kjer so jo pomagali razkriti kriminalni uradniki mariborske policije, pa je proces proti tamošnjim krivcem že bil izvršen v Zagrebu in so bili vsi osumljenci že obsojeni na dolgoletno ječo, druga pa se je dogajala vzporedno na Štajerskem v mariborski okolici in raznih drugih krajih. Udeleženci te druge afere pridejo sedaj meseca februarja pred mali senat mariborskega okrajnega sodišča.

Na zatožni klopi bo prišlo 28 obtožencev. Da pa je proces dozorel do razprave, je bilo potrebno ogromno delo. Najprej so razpredle mrežo poizvedovanj po vsej Sloveniji in izven njenih mej vse policijske uprave in vse orožniške postaje. Te preiskave so pokazale, da so imeli glavni udeleženci afere Franc Majcen, Anton Grašič, Mohor Vabič in Josip Majcen celo omrežje zaupnikov in finančnikov, ki so jih z denarjem podpirali ter jim omogočili ponarejevalske poizkuse. Policijska oblast in orožniki so potem v teku preiskave izluščili glavne krivce iz velike množice manjših sokrivcev ter jih zaprli. Poslali so jih v preiskovalni zapor mariborskega okrajnega sodišča. Tu je dobil ves zbrani material v roke preiskovalni sodnik, ki je izvršil ogromno delo. Zaslišati je moral poleg osumljencev tudi 202 prič, ki bodo deloma osebno sodelovale v procesu, deloma pa bodo njihove izjave prečitane. Ko je preiskovalni sodnik preiskavo izvršil, je dobil vse akte v roke državnemu zveleku, ki je dvignil obtožbo ter sestavil obtožnico. Ta šteje nič manj kot 34 tesno tipkanih strani. Razprava bo trajala najmanj tri dni ter vlada zanjo že sedaj med ljudmi veliko zanimanje.

KULTURNI OBZORNIK

Podbevškov Jakopič

Pri Podbevškovem Jakopiču moramo ločiti dve stvari: reprodukcije Jakopičevih slik ter Podbevškov uvod in njegovo uredbo.

Kar se tiče reprodukcij Jakopičevih slik, moramo ugotoviti, da tako lepe knjige s tako posrečenimi reprodukcijami Jakopičevih čudovitih barv na domačem knjižnem trgu še nismo imeli. V tem pogledu je ta album gotovo eno najpomembnejših knjižnih del lanskega leta ter je doslej najbolj monumentalni album podob kakšnega slovenskega umetnika. Dostaj smo imeli sicer Jakopičev zbornik, imamo Tratinika in Jakca, Goršeta in Maleša, imamo Šubica in Groharja — toda po bogastvu slik in tehnični čistosti se ne da nobena teh umetnostno-likovnih publikacij primerjati tej Jakopičevi »monografiji«. Sicer je oznaka »monografije« tvegana, kajti monografija pomenja znanstveno — genetično in kronološko — obdelano celotno umetniško delo določenega umetnika, v tem primeru pa gre bolj za izbor iz Jakopičevih del, ki je samo do polovice izčrpan — kajti še prav toliko novih reprodukcij se obeta v II. delu — ter predstavlja Jakopičeve pokrajine, figure, skupine, dogodke in tihožitja v nekakšnem prerezu po posameznih označenih motivih, ne podaja pa notranjega razvoja umetnika. Enobarvne in barvne reprodukcije dajo popolnoma jasno podobo veličine Jakopičevega čopiča ter ga predstavljajo Slovencem in tujini kot resničnega mojstra, vrednega svetovnega priznanja. Radovedni smo, kaj bo rekla tujina o našem mojstru, ki ga bo spoznala po teh reprodukcijah, ki delajo čast slovenskemu grafičnemu podjetju.

Na ta likovni pomen knjige smo mislili, ko smo v noveletni številki govorili o tej izdaji kot eni najpomembnejših knjižnih izdaj lanskega leta.

Urednik Podbevšek pa je tem slikam napisal tudi pojasnila ter napravil težko delo katalogiziranja Jakopičevih slik, razmetanih križem sveta ter skoraj nedosegljivih. V tem katalogiziranju je opisal in določil lastnike, skoraj 1000 slikam, dočim po njegovi trditvi manjka še kakih 200, do katerih ni mogel, ali se je zgubila sled za njimi, ali pa — ni imel časa, kajti mudilo se mu je z izidom knjige, kar pa ni nobeno opravilo. Vendar je tu izvršeno ogromno delo: podan je pregled Jakopičeve tvornosti ter moramo verjeti, da je urednik dobil prvi pregled čez vse gradivo. Zanimivo bi bilo na podlagi tega seznama imetnikov ugotoviti, kakšni sloji so si kupili Jakopiča, nekoč nepriznane umetnika. Tak socialni preizkus bi pokazal, da morda v največji meri srednji izobraženi stan, pa tudi meščanski obrtnik. Pa to je že drugo vprašanje. Važno poglavje v knjigi so **Pojasnila**, obsegajoča 72 strani, v katerih je Podbevšek posameznim slikam podal njihov vzrok, datum, pa tudi okolščine, katerih se spominja mojster ob njih. Ta pojasnila so gotovo najzanimivejši del urednikovega opravila ter se bero z napetostjo in navdušenjem, kakor so bila tudi pisana. Tu je urednik sledil mojstru in si zapisoval njegove besede in njegova pojasnila v kakšnih odstavkih naravnost iz ust umetnika (mestna hiša na Ahacjevi ulici, Krizančeva, itd.). Tu so s pesniško besedo orisane občutja, ki jih sicer mora dati slika sama ob pogledu samem; toda oznaka prej sliko še bolj približa. V tem zanimivem poglavju (par sugeriranih sodb je nepotrebnih) je priložen tudi faksimile Jakopičevega liričnega opisa večera, ki kaže veliko pisateljsko moč slikarjevo ter ga še zavestneje postavlja v vrsto Cankarja in Župančiča ter dokumentira, da ima njegova umetnost iste korenine, kakor imenovanih dveh njegovih sodobnikov.

Pred ta pojasnila pa je Podbevšek napisal svojo oznako njegove osebnosti, ki jo smatra za

najvažnejši del urednikovega uvoda. V njej je hotel poudariti Jakopičev epohalni pomen, da je šele on začel slovensko umetnost, ki da je pred njim ni bilo (to je tudi Jakopičovo mnenje), dočim bi umetnostni zgodovinarji morda le utegnili najti kaj slovenskega duha v starih slovenskih baroških iluzionistih (Jelovšek) ali realisti (Šubic), dasi je res, da je slovensko slikarsko lirično pesem zapisal šele prvi Jakopič. Ne vem pa, če gre to dvomljivo dejstvo poudarjati v knjigi, ki je namenjena tudi v veliki meri inozemstvu ter negirati vsa prejšnja stoletja slovenske likovne vzgoje kot tujo duševnost! Nato po nekaterih datih označi Jakopičovo umetnost v nasprotju z dr. Cankarjevo oznako melanholika za delo veselika, optimista, tudi mistika, ki mu je narava Bog, navdušenje, ogenj, ter ga za to ustvarjalno silo imenuje najbolj religioznega slikarja slovenskega, kajti ne gre soditi religioznosti po motivih, temveč po notranjem razmerju do božje prisotnosti. Kljub vsemu pa bi bil to naturalistični mistik, ki se vdaja kultu sonca, kultu spreminjajočih se barv. Tako poglavje pa je bolj izraz navdušenega občudovalca, ki stavi Jakopiča nad vse umetnike, ki so živeli in žive, z ozirom na mojstrstvo barv in izrazov občutja, toda ne pomeni znanstvene objektivne oznake njegove umetnosti, kar zavestno biti noče, in tudi ne analizira Jakopičeve rasti. Nikakor pa ne spadajo v tak kulturni uvod razna repliciranja na današnje slikarske razmere in njihovo pavšalno obsodbo kot da vsi hlepe le po denarju itd., tudi ne sodba o nezmožnosti Jakopičevih sodobnikov, voditi slikarsko akademijo itd., kar samo ponižuje visoko zapeto himno Jakopiču. To poglavje (18 strani) je tudi v celoti prevedeno v nemščino. Zdi se mi sicer, da bi zadoščal resume v tujem svetovnem jeziku, ki nujno, da bodi le nemščina, kajti ta oznaka nima take prepričujoče sile, da bi bila absolutno dogmna podoba Jakopičeva ter tudi vse podobnosti nimajo pomena za tujca. Toda ker je že navada pri izdajah iz likovne umetnosti, ki so namenjene tudi naši propagandi v tujini (Monumenta artis), je to še opravičljivo, dasi ne razumemo, zakaj podpisni k slikam ne bi bili dodani vsaj francosko, kar bi tujcu bolj pomagalo razumeti Jakopičovo muziko barv.

Tak je Podbevškov Jakopič: ne znanstvena monografija, ki jo bo treba šele napisati (pa ne Podbevšek), toda zanimiv album, ki daje preizkus Jakopičevega ogromnega dela ter ga komentira deloma po Jakopičevih besedah, še več pa po Podbevškovem pojmovanju, obenem pa pregled Jakopičevih slik. Izdan pa je v obliki, ki je Slovencem lahko v ponos!

Ljubljanska Opera: Sabska kraljica

Ponovitev že lani uprizorjene Goldmarkove opere smo slišali v soboto, 4. t. m. Če pretehtamo lansko premiero in letošnjo, je ugotoviti ponekod znatno zboljšanje, ponekod istu nivo in tudi delno poslabšanje: boljši je vsekakor zbor, ki je dosegel največjo popolnost bodisi po glasovni uravnovešeni, bodisi po skladnosti z orkestrom ter dinamičnem stopnjevanju in igri v svetlišču (drugo dejanje), predvsem pa v dvoran (tretje dejanje). Vendar moramo pripomniti, da ženski zbor sam po homogenosti še vedno zaostaja za moškimi; bolje pa je zvenel (manjše izstopanje posameznici) pri ponovitvi. — Orkester je po svoji kvaliteti občutno zaostajal za dejstvom na odru in to kljub temu, da je dirigent G. N. Strifol prav dobro dirigiral in vodil celotno predstavo z živim elanom. Orkester mu je sicer v dinamičnem in agogičnem smislu oblikovanja sledil, toda neprecizno, mestoma je bil prav v osnovni pomanjkljiv: čela na nekaterih mestih intonirano premalo natančno, kar je bilo občutiti zlasti pri njihovih izstopajočih linijah; niso pač zvenela kot enotna skupina, temveč je vedno nekaj izstopalo in seveda tako v intonaciji kakor v ohlapni ritmiki. Isto je bilo mestoma z nekaterimi pihali, violine v pasajah neenotne ter je bila igra v tem občutno nejasna. Opaziti je bilo tudi nediscipliniranost trobil nasproti dirigentovi kretnji, tako da so bili celo končni akordi zrušeni z zaostajanjem posameznikov. Zavedati se je treba, da dirigenti včasih *ustvarjajo* za pultom in ne dirigirajo po kakih šabloni iz delovne dvorane in da interpretacija včasih dobi drugačno lice kakor pri vajah ter je zato treba na dirigenta paziti in skušati priti v konsenz z njim. Pogoj za dobro interpretacijo in sleditev dirigentovim intencijam je seveda tehnična pripravljenost in izdelanost posameznih skupin kakor celote in igri ter zvočnem ravnovesju, po naj bo to v smislu intonirane čistosti posameznikov ali homogenosti posameznih grup, dalje ritmične preciznosti, vstopov, koncev itd. Za uspeh v tem pogledu sta pa potrebna zadosten čas za podoben študij ter resnost dirigenta, ki je odgovoren za zadostno tehnično pripravo. Da ne pomaga še tako dobro dirigiranje in dirigentovo poustvarjanje, če ni orkester tehnično dovolj izdelan, smo slišali nazorno na tej premieri, pri ponovitvi bolje, toda prav malo, dočim je omer kvaliteto še zboljšal v nekaterih oziro. Tu se nam odpira problem časa za študij preobremenjenega orkestra in s tem v zvezi vprašanje števila uprizoritev ter celotnega programa. Če namreč zahtevamo čim več novih del, potem temu nujno sledi slabša reproduktivna kvaliteta — ki pa zmanjša zanimanje poslušalca, kar se je tudi pri nas že večkrat pokazalo. Kajti če bi postavili na oder n. pr. po dve novi deli na mesec, potem ima orkester v najboljšem primeru okrog 20 ur za vaje, kar je premalo. Saj slišimo, da niso niti ponovitve v odgovarjajoči kvaliteti, ki bi jo moral doseči orkester in ta mora igrati dnevno do šest ur. Da bi mu pa zvišali čas za vaje, ni mogoče, kajti to ni obrt; ljudje morajo delati z velikim duševnim na-

porom. Improvizirati del tudi ne gre, pa niti enega, če nečemo, da pade gledališče v stagnacijo; reprodukcije orkestra je treba dvigniti. Drugo vprašanje je število kvalitativnih solistov. Vemo, da smo v zadregi z njimi; povejmo si odkritosrčno in stvarno, da imamo pet solistov, ki jim ni mogoče poveriti vlog, da ne bi trpelo delo in še več: naša uspeša, pa bodisi v intonaciji bodisi v estetičnem tona samega ter v oblikovanju. Kvalitetni pa so že itak daleko preobremenjeni; mislim na g. Heybalovo, g. Francila, zadnje čase tudi na g. Kogejeva, g. Ribičeva. Če še tem prištejemo g. Janka, g. Lupšo, g. Španovo, g. Labošovo, g. Popova, je vse, kar imamo. Drugo nam pa rešujejo gosti. Toda zaradi prenapetosti nam utegnejo mlajši člani omagati glasovno in — kaj potem? Uprava Narodnega gledališča bo morala že zdaj misliti na nove nastavitve: pri tem mislim na g. Karlovcovo, ki jo moramo na vsak način pritegniti v Opero, prav tako tudi g. Polajnarjevo. Ker pa je pri nas najbolj pereče tenorsko vprašanje, svetujem, naj uprava na kak način omogoči g. Sladoljevu pevski študij. Če se ne bomo pobirali pravočasno za povečanje števila solistov, bomo že prihodnje leto zašli v še večje težave. Prav tako bo treba urediti vprašanje manj odgovarjajočih solistov, to pa je stvar uprave same. Prepričan sem, da tega ne govorim le iz svoje dolžnosti, ki jo vršim, ampak da govorim tudi v imenu vseh intelektualcev, ki jim je usoda naše operne umetnosti in rast vse kulture pri srcu. Treba se bo zagnati in napeti vse sile, da se bomo iz razmer, vendarle že dvignili in sami razmere ustvarjali.

Da se povrnem k uprizoritvi: Salamona je pel g. Popov; doživeli smo to pot veselo presenečenje. Ze v »E. Oneginu« sem opazil zboljšanje v petju, še bolj pa v zadnji repriži »Fideli«. Toda zdaj mi moram naravnost čestitati. Ni le to zaradi vloge, »ki mu leži, ampak se je g. Popov gotovo potrudil pri študiju. Znatno je zboljšano dihanje, zato so tudi višine dobre (le nekaj višinskih tonov še ni bilo popolnoma dobrih, ker so bili preveč sforsirani — pretežka sapa). Tudi v igri je bil dober; le paziti je na nekaterih mestih na neumestno kriljenje z rokami. — Ga. Ribičeva kot Sulamit je ponovno izpričala tehnični napredek: višine zelo dobre, intonirano čiste, pravilno podprte s sapa in razvite v prostor, dočim ji nižina ni zvenela polno niti niso toni dovolj prodrli v prostor. Vzrok je poleg pokrivanja iskati v prehlajenju, ker niso imeli toni dovolj prsne resonance. Kar se tiče višin, je tehnično boljše od Heybalove, ki je pri ponovitvi pela isto vlogo. Prav letošnje in lanske petje g. Heybalovo v tej vlogi kaže nazadovanje v glasovni pevski kvaliteti. Sicer je res težko pisano; škoda mladega talenta z lepim glasom, igralskimi sposobnostmi, če ostane pri tem. To je občuten opomin, da se bo treba posvetiti prav resno študiju. — Kraljica — g. Kogejeva je bila prehlajena, najboljše je bilo na vrtu pevsko, dasi ni nudila istih pevskih in muzikalnih kvalitet kakor lani. Predvsem opozarjam pevko na nepravilno dihanje,

Cortina d'Ampezzo v Dolomitih, kjer bodo med 1. in 10. februarjem letošnje tekme za svetovno smučarsko prvenstvo.

ŠPORT

Izredna prireditve na ledu

Svetovni prvak Karli Schäfer in Fritz Gillard nastopita na drsališču SK Ilirije

Uprava drsališča SK Ilirije bo dala te dni športnemu občinstvu videti dva izredna umetnika drsalnega sporta: večkratnega svetovnega in olimpijskega prvaka Karla Schäferja in njegovo partnerico Fritz Gillard.

Schäferjeva sijajna sportna kariera je v krogih, kjer se zanimajo za drsanje, splošno znana. Potem ko je bil vrsto let nedosegljivi prvak na svetovnih prvenstvih in olimpijadi, je leta 1937 ali 1938 sprejel angažman v Ameriki in bil proglašen za profesionalnega drsalca. Kot tak nastopa pogosto na drsalnih prireditvah in revijah po Nemčiji, Holandski, Švedski itd. Pravkar ima za seboj ekshibicije v Stockholmu, Amsterdamu in Milanu. Na ta način je ohranil svoje drsalno znanje na vsej višini in je ostal doslej nedosežni mojster umetnega drsanja, ki vedno znova zadivi gledalce. Tekom svoje profesionalne kariere, zlasti ameriške, se je pričel tudi na artistične in revijalne nastope in se tudi v tej panogi povzpela do izredne stopnje. Pri nas bo predvajal z Gillardovo tako športno drsanje kakor tudi izrazito revijalno.

Fritz Gillard je po poreklu Celovčanka, a v drsanju se je izboljšala na Dunaju. Ko je pred leti prestopila po nekem naključju v profesionalni tabbor, se je ustalila v Parizu. Tu se je srečala z njo na ledu tudi naša Sernečeva. Bila je najprijetnejši gost na vseh evropskih drsališčih, dokler ni izbruhnila vojna, ki jo je iznenadila na Dunaju. Gillardova velja za eno najsjajnejših revijalnih drsalcev in je s tega vidika morda še večja privlačnost kakor prvak Schäfer.

Schäfer-Gillardova nista drsalni par. Nastopata vsak zase, vendar pa bosta skupno izvajala eno ali dve izmed točk sporeda.

Prireditve bo v četrtek 16. ali petek 17. t. m. ob 18.30. Dan bomo točno objavili jutri, prijatelje umetnega drsanja, ki bodo gotovo v velikem številu hoteli prisostvovati tej redki ekshibiciji, pa že danes opomnimo, naj pripravijo toplo obutev in odeje, da jim mraz ne bo pokvaril užitka.

Propagandna drsalna prireditve v Mariboru

V Mariboru nastopijo v sredo, 15. t. m. na propagandnem večeru na drsališču SK Železničarja ob 18.45 od ljubljanske SK Ilirije kot posamezniki: S. Palmetova, V. Sernečeva, E. Thuma, J. Biber in M. Betetto ter dvojici Sernečeva : dr. Schwab in Palmetova : Biber. Nekoliko točk sporeda bodo izpolnili najboljši mariborski drsalci. Vabimo občinstvo, da si gotovo ogleda zanimivo prireditev!

Velik mednarodni nogometni turnir v Belgradu

O veliki noči bo v Budimpešti mednarodni nogometni turnir, na katerem bodo sodelovali Ferencvaros in Ujpest ter Gradjanski in BSK. Povračilni turnir, na katerem bodo sodelovali isti klubi, pa bo o pravoslavnih binokostih, in sicer v Belgradu.

Prvenstvo Hrvatov v umetnem drsanju

V nedeljo so imeli hrvatski drsalci in drsalke svoje prvenstvo v umetnem drsanju, pri katerem so zasedli prva mesta nasl. tekmovalci in tekmovalke: juniorka: Mira Petaj (ZASK) 33,1 točk; junior: Zlatko Gross (ZASK) 46,8 točk; seniorka: Klara Gomboš (ZASK) 88,5 točk; Senior: Ante Škrtić (HASK) 176,1 točk.

Romunija : Jugoslavija 4. maja v Bukarešti

Med romunsko in jugoslovansko nogometno reprezentanco se bo odigrala mednarodna nogometna

ki je izrazito prano. Igra je mestoma v smislu dostojanstva kraljice mestoma oourna (pahnitev Asade, pretirani znaki jeze itd.). Kajti take osebnosti se vedejo rafinirano, uglajeno in dostojanstveno. — Veliki duhoven — Lupša je dobil nevshečen vibrato; zdi se, da je bil prehlajen, kajti tudi višine niso bile dobre, boljše pa je bil pri repriži. — Bolezen tudi g. Gostiču kot Asadu ni prizanesla, vendar je bil muzikalno najboljši, pri ponovitvi tudi v ostalem. — Dobro je zopet pel tudi g. Dolničar kot Baal-Hanan, g. Sokova pa kot Astarot, kraljičina sužnja. — Grajati pa moram statistice, osem jih je. Ze na oder pridejo opraviti svojo dolžnost — brez kontakta do celote (zlasti v svetlišču); ena se smeje, druga gleda v parter ali lože, tretja se cnostavno nasloni na kulise (ponovitve) itd. To znači indolenco, daje pa videz diletantizma režiserja, ki mu ga pa ne moremo očitati, če pogledamo ostali ansambel, je pa tudi znak neodgovornosti tistih, ki ne spadajo v resno gledališko uestvstvanje. — Zbor je prav dobro pripravil g. Simoniti, režija g. C. Debeveca je izvrstna, prav tako tudi inscenacija g. Inž. Franza. Balet, ki ga je pripravil g. Golovin, je zlasti v prvem delu bil precizen, razen dveh izjem, prav dobro je svojo nalogo izpolnila soloplesalka ga. Bravničarjeva.

V celoti je predstava na prav dostojni višini, le orkester je treba zboljšati.

tekma dne 4. maja letos v Bukarešti, revanšna borba naj bi pa bila meseca septembra v Belgradu. Tako so predlagali romunski nogometni krogi tajniku naše zveze Kiki Popoviču, ko se je mudil te dni v romunski prestolnici.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina — ženska lahkoatletska sekcija vabi vse svoje članice, da se gotovo udeležijo sestanka, ki bo v četrtek, dne 16. t. m. ob 18 (6) v prostorih akademskega doma (Miklošičeva cesta). Udeležba za vse strogo obvezna!

Ljubljanska kolesarska zveza, Ljubljana. (Službeno.) Seja upravnega odbora bo jutri, v četrtek, ob 20 v kavarni Vospernik, Stari trg 34. Udeležba obvezna za vse odbornike. Dnevni red: občni zbori podzvez in klubov. — Tajnik.

Boks-sekcija ZSK Hermesa, obvešča svoje članice, da bo redni letni občni zbor jutri v četrtek dne 16. t. m. ob 19.30 v restavraciji »Sestica«. Članstvo je naproseno, da se istega sigurno udeleži.

ZFO

IV. smuške tekme Zveze fantovskih odsekov

Prvi del letošnjih smučarskih tekem ZFO, to je tekmovanje v alpskih disciplinah v smuku in slalomu, bo prihodnjo soboto in nedeljo 18. in 19. t. m. v Škofji Loki. Smučarske tekme naše največje mladinske telesnovzgojne organizacije postajajo vsako leto bolj zanimive in tudi krog lepega zimskega športa je v naši fantovski organizaciji vedno večji. Zato se tudi število tekmovalcev vedno večja, tako, da z zadovoljstvom lahko gledamo v bodočnost tudi kar se tiče zimskega športa v Zvezi fantovskih odsekov.

Letošnje smučarske tekme pa imajo še drug pomen: z njimi bomo odprli naše velike telovadne in športne nastope in tekme, s katerimi bomo začeli leto v proslavo našega mladega kralja Petra II., ki prevzame letos svoje vladarske posle. Glede sobotnih in nedeljskih tekem v Škofji Loki podajamo nekaj važnih navodil:

Smučska proga I. razreda je v glavnem pretečena in sposobna za trening.

Prvorazrednim tekmovalcem priporočamo, da smučsko progo pred tekmovanjem na vsak način preizkusijo, ker je zelo težka. Vse one, ki nikakor ne bodo mogli trenirati, pa naročamo, da morajo dospeti brezpogojno v soboto z jutranjimi vlaki ker bodo sicer zamudili nastop.

Za tekmovalce II. razreda ni v soboto predviden nikakršni program in bodo za to lahko v tem večjem številu prišli v nedeljo. Biti pa morajo v Škofji Loki ob 8 zjutraj. Torej se mora vsako odpeljati s prvimi vlaki od doma. Seveda pa tudi drugorazrednim tekmovalcem priporočamo, da pridejo vsaj prejšnji dan in nekoliko preizkusijo tekmovalno progo.

Zaradi nastanitve naj se vsakdo zgasi v Društvenem domu pri hišniku, kjer mu bo odkazano prenočišče.

Za revnejše tekmovalce, ki naj se prav tako zglaste ob prihodu pri hišniku v Društvenem domu, bo preskrbljeno za zasilo brezplačno stanovanje.

Kdor tekmovalne prijave še ni odposlal, naj to stori takoj danes, ker je zadnji dan.

Bratje tekmovalci-smučarji! V soboto in v nedeljo vsi na smučarske tekme v Škofjo Loko!

ZDK

III. smuške tekme Zveze dekliških krožkov

Prihodnjo nedeljo imajo naša dekleta tretje smučarske tekme za prvenstvo ZDK. Topot bodo merile svoje sposobnosti na škofjeloških belih poljanah. Smučske tekme so se našim dekletom zelo priljubile in zato je krog tekmovalk vsako leto večji. Zato vlada tudi za letošnje tekme veliko zanimanje iz česar sklepamo, da se je ta lep zimski šport že precej močno ukoreninil v naši dekliški organizaciji. V naslednjem prinašamo razpis tekem in druga potrebna navodila.

Zveza dekliških krožkov razpisuje smučske tekme v kratkem smuku in teku na 3 km dolgi progi za nedeljo 19. januarja 1941 v Škofji Loki. Tekmovalke se po izkazanih sposobnostih pri lanskih tekmah razdelje v dva razreda. Pravico imajo samo članice in mladenke Zveze dekliških krožkov. Tekmovalna proga za tekmovalke I. in II. razreda je ista in so pogoji za vse tekmovalke enaki. Prijave za tekme je poslati do 17. januarja opoldne na naslov Zveze dekliških krožkov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7, obenem s prijavnino v smislu Tekmovalnega reda. Za vse zakasnele prijave morajo prijaviteljke plačati dvojno prijavnino; prijave se bodo sprejemale tudi na kraju tekem. — Vsaka tekmovalka se mora izkazati s člansko legitimacijo in s potrdilom o plačani članarini.

Spored :

V nedeljo 19. januarja sv. maša ob 8 zjutraj, nato žrebanje startnih števil, ob 10 start v smuk, nato smučski tek.

Razglasitev doseženih mest in razdelitev nagrad bo po končanih tekmah v Društvenem domu.